

450044

Ofirmarea

Fondatori:
Const. Gh. Popescu
și
Octavian Ruleanu

Anul VI. — No. 1.

IV

IANUARIE 1939.

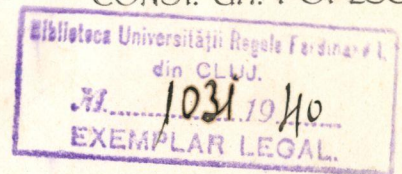

I. RENTEA:

Tărăncă.

In acest număr semnează:

VASILE GAVRIȘIU
ION ȘICĂRIU
D. HINOVEANU
C. PĂRLEA
RADU STANEA
MARIA A. DEMIAN
EM. PAPAȘISSU
MIHAIL LUNCIANU
V. SPIRIDONICĂ
D. CINOVA
OCTAVIAN RULEANU
SONIA MUGUR
GEORGE VAIDA
LUCIAN BRETAN
CONST. GH. POPESCU

Exemplarul Lei 15

Ofirmarea

450044

Literară—Socială

SPRIJINITĂ DE „ASTRA”, DESPĂRȚĂMÂNTUL SATU-MARE

REDACTORI: CONST. GH. POPESCU ȘI OCTAVIAN RULEANU

ANUL IV. — No. 1. — IANUARIE 1939

Viața bisericească a Țării Oașului

de VASILE GAVRIȘIU

Despre viața bisericească a Țării-Oașului, până în secolul al XVII-lea, avem puține date istorice. Dar se poate ști cu siguranță din datele câte le avem că exista o organizație bisericească încă din cele mai vechi timpuri și aceasta viață bisericească a Țării-Oașului era în strânsă legătură cu viața bisericească a Maramureșului.

Istoria vieții bisericești a Țării-Oașului, tot așa ca și a Maramureșului, sau mai bine zis ca a ținuturilor sau „părților ungurene” se poate împărți în trei epoci sau faze: *latină*, *slavă* și *maghiaro-calvină*, până ce prin unirea religioasă dela 1700, ajunge în forma ei, de biserică română ortodoxă-unity în Roma.

Epoca latină: Centru vieții bisericești a Țării-Oașului se pare că gravita în spre mănăstirea franciscanilor, care se afla pe pământul aceditat dela Remeții-Paulieni, dincolo de satul Săpânța, a cărei diplomă de donare începe astfel: „Nos M. Paulus Magister domus fratrum de Maramorosiu” etc. ...

Epocă slavă. Centrul era mănăstirea Perilor, ridicată din partea patriarhului Antoniu al Constantinopolului în 1391 la rangul de stravropighie. Stareții acestei mănăstiri aveau puterea de episcopi peste Maramureșul întreg și ținuturile învecinate, deci și peste Țara Oașului.

Ca stareți ai mănăstirii dela Sf. Michail (Peri) din Maramureș și cu drept de iurisdicțiune, se amintesc: Pachomiu, Ilariu și Gehasiu.

Aceste drepturi restrânse, apoi numai asupra Maramureșului, sunt încălcate de episcopii din Muncaciu.

Epoca maghiaro-calvină: În veacul al XVIII-lea Maramureșul reușește să obțină dela principii maghiari calvini ai Ardealului dreptul de a avea episcopi proprii. Astfel aflăm la 1637 pe

episcopul Dumitru Pop — cu reședința la *Moiseu*; pe Țirca (?); la 1648 pe Solovestru: dela 1692 —1711 pe Iosif Stoica; dela 1711—1719 pe Serafim de Petrova și dela 1720—1734 pe Dositeiu.

În 1707 episcopul Stoica fiind deținut a fost înlocuit cu episcopul Circa sau Țirca, prieten al calvinilor, care dacă nu fugea, era să fie spânzurat de români pentru multele fărâdelegi ce le-a făcut. Se mai amintește de un episcop Gavriil dela mănăstirea Bârsana. Dr. Ioan Mihaly, asemenea și dl. N. Jorga susțin că la *Peri* a existat și o tipografie și poate că aici s'a tipărit prima carte bisericească în limbă română.

La sinodul Sf. Uniri, ținut în 5 Septembrie 1700 la Alba-Iulia, au fost de față și doi protopopi din părțile ungurene împreună cu 59 de preoți români.

Episcopul Serafim a încercat ca să treacă la Unire, dar stăpânitorii maghiaro-calvini ai Maramureșului și a Ardealului îl destituie. De fapt, unirea cu Biserica Romei a românilor din Țara-Oașului ca și a celorlalți români din Maramureș și părțile ungurene este împiedecată de certurile dintre episcopii ruțeni de Muncaciu și cei români ai Ardealului. Așa că Impăratul Carol VI în 1739 decide în favoarea episcopilor ruțeni și astfel Românii din Maramureș, Țara-Oașului împreună cu ținuturile ungurene, cea mai mare parte a județului Satu-Mare rămân despărțiți de frații lor din Transilvania până când în 1853, Papa Pius IX, cu data din 26 Noembrie, prin bulla „Ecclesia Christi” canonizând provincia bisericească de Alba-Iulia și Făgăraș, înființează noua episcopie de Gherla, când cele 94 de parochii cu 60 mii suflete românești, după 114 ani trec dela dieceza ruțeană a Muncaciului la cea nouă românească a Gherlei.

Așa că dela 1853 și *Tara-Oaşului* aparține diecezei de Gherla până în 1930 când prin înființarea noiei episcopii de Baia-Mare trece și *Tara-Oaşului* făcând parte din dieceza unită a Maramureşului.

De ce tratament au fost împărtaşite aceste parohii în timpul celor 114 ani cât au stat anexate la dieceza Muncaciului se poate vedea din pilda preoților cei mai mulți ruteni, cari nici românește nu ştiau.

Astfel se dă exemplul tipic, al parohului din *Satu-Mare*, Ioan Gulovičiu. Acest preot în așa stare a adus *Satu-Mare*, încât urmaşului său, protopopul Petru Bran, i-se aduceau acuze „că voiește popa BRAN să daco-romanizeze Sătmarul“. „Albina“ și „Federatiunea“ îl apărau în-contra nenumerațelor calomnii ale lui Valkovszki și s'a ajuns așa de departe, încât un anumit *Nagy Mihály* român maghiarizat din *Satu-Mare*, scria în „Magyar Ujság“ între altele: „Domnul BRAN are tot dreptul să vorbească românește în cercul familiei sale, nu însă în biserica română din Sătmar.“

Un vrednic urmaş al acestui preot român al Sătmarului este părintele — profesor dr. *Vasile Lucaciu*, despre care „Szamos“-ul în No. 84 din anul 1884 scria articolul cu titlul „A pășit iepurele din tufiş“ („A bokorbul kiugrott a nyul.“), dar acest iepure s'a transformat s'au mai bine zis, a devenit „Leul dela Sisești“ care între cele zece răspunsuri date directorului liceului din *Satu-Mare Carol Hehelein*, al 8-lea răspuns e cu privire la *Tara-Oaşului* și spune următoarele: „In cursul anului acestuia (1884) nu ştiu să fi fost vreo întrunire politică românească la băiile BIXADULUI, însă ştiu că în seara de 28 August crt. s'a ținut acolo o petrecere dansată pentru scopuri de binefacere, aranjată de 12 tineri români, sub patronajul a lor 5 protopopi români. La aceasta petrecere am fost de față și eu cu întreaga mea familie.“

Prin reînființarea celor două episcopii române ortodoxe ale Maramureşului: una unită cu Roma la Baia-Mare și cealaltă neunită la Sighet, cred că o noua epocă de glorie va cunoaște întreaga biserică românească a Maramureşului, *Tara-Oaşului* și a tuturor părților sătmarene.

Mihail Eminescu

de ION ŞIUGARIU

Sunt trubadurul gliei străbune care strânge
In poală zări albastre și depărtări de sânge,
Și dăltuese din vorbe străvechi cioplire nouă,
Să v'o așez cu grijă la căpătâi și vouă.
Sunt prietenul pe care îl chemi în nopți cu stele
Când printre visuri albe se culcă vionele.
Și când cu luna soră, din câmpurile pline,
Aduni în gânduri pure, credințe de mai bine.
Din tort de vechi legende uitate în cimpoi,
Eu împletesc în pagini destine de eroi
Și vă opresc din câmpul râvnirilor mărunte,
Să vi le pun cunună și vouă peste frunte,
Să știți și voi ce-i setea condorului de culmi,
Și cununia verde, cântată printre ulmi,
Să știți și voi ce-i fuga din suflet spre lumină,
Când nepătrunsă zarea cuvântului se închină.
Sunt fratele tăcerii senine, de mătăasă,
Ce peste flori de cuget, ca negura se lasă,
Și pentru rugăciune curată, peste vreme,
Ridic spre nemurire altarul de poeme.

RĂSĂRIT DE LUCEAFĂR

— Omagiu lui Eminescu —

Pe drumuri cu plopi

de D. HINOVEANU

Seninul blând adulmecă împerti...
Pădure cu luceferi, stele mici, puzderii
De gânduri, de plecări în cer de pleoape,
Mai spun povești pe țărături vechi de ape...
Cad umbre mari pe tei din deal bătrâni,
Cu râvnă și răcori bolnave de fântâni.
Și noaptea 'n plete cu vecii mai calme
Ne toarnă, surzândă, clar de lună 'n palme.
Pe văi cu plopi drumari și lună plină
Duc păsări albe 'n pene duh de moarte lină.
Deasupra, vânt de toamnă a uitat durere
Și corbii spun poeme negre în tăcere...

Lac în noaptea sură

Lac bătut de duh lănguitor,
Te apropii de tărâm, unil bujor.
Ne adormi în rugă, vegetând
Clar, cu nopți ce cad pe văi de gând...

Nu să-ți tremuri umerii 'n brocarte
Peste culmi ingemunchiate 'n chipuri moarte...
Cu imperii ce și-au nins în creștet
Ne cobori în săbii lucii veșted...

Poeme în proză

Drum prin țară

de C. PARLEA

Acum, când ultimele colinde și-au ruginit nădejțile peste vămile iernii și peste colinele pline de zăpezi, freamătul cointirilor plutește peste vreme... Și așa târziu, ultimele glasuri trec dincolo de vreme, trec dincolo de veac...

Atât de departe plutesc colindele, atât de repede au trecut peste înrouatele frumți, peste glasurile tinere aruncate 'n sate și în orașe...

Iată, potirul veacurilor cum primește lacrimile toate. Și în el, ca într'o mare de argint, se varsă năzuințele toate încrustate în nădejdi și în doine.

Pe culmile țării chistele pădurilor și-au trimis ultimele freamate.

Doinele au poposit, cuminte, lângă ciobanii prinși în freamătul lor.

Buciumele, atât de departe, se aud ca în alte lumi, ecouri din alte vremi, din alte altare. Rugăciunile ciobănești se înalță dincolo de cer, iar brazii se pleacă în liniști, dar și în furtună...

Aici e atât de aproape marea...

E atât de aproape și unda ei înrouată în năzuinți și prinse în chiotul veacului care se scurge, liniștit, peste vreme.

De undeva s'au ridicat luceferii furtunilor, aprigi și mândri, dumii și întommați în priviri. Au pășit peste undele mării și sirenele toate s'au speriat. Au rămas în urmă câteva lacrimi, rămășițe din alte timpuri și din alte azururi..

Aici e atât de aproape marea...

Dar e atât de departe, cu furtuna ei, de sufletul poetului liniștit, care doarme cine știe pe unde, prin ce colț, de cimitir înzăpezit...

Hei, câmpiile acestea mănoase cât vezi în zare cu ochii cum mă primesc de cald și cum îmi îmbujonează obrazul.

Năframe albe se întind, zăpezi, peste holdele altădată aur...

Năframe albe prinse 'n chiotul de colinde plecate 'n văzduhuri.

Săniile urcă colinele albe, clopotele bisericilor cântă cântecul celei din urmă ierni, iar corurile serafimilor împrăștie lumină peste țara cea mare, peste pământul închis în năframe albe...

Și acum, când călătorul pleacă peste nădejțile strănse snop, ultimele chiote ale câmpiilor plutesc peste sufletul nostru...

Hei, câmpiile acestea mănoase cât vezi în zare cu ochii, cum mă primesc de cald și cum îmi îmbujonează obrazul...

Munții și-au întors tâmpilele către zăpezele albe...

Altădată soarele se isbea de țăriile lor de granit; atunci luminile de aur năpădeau în inimi, — cum primăvara, — aurul zărilor.

Acum cristalele toate își împletesc ultimele acorduri în năframe și ultimele chiote haiducești...

Munții și-au întors tâmpilele către zăpezele albe...

Țara aceasta mare ne întinde mâinile geruite de furtunile și de viscoalele istoriei.

Cât vezi, zarea este prinsă în hora țării, peste munți, peste văi, pe ape și pe coline.

E liniște...

Tăcerea întinde năframa ei peste țară.

Țara aceasta mare ne întinde mâinile geruite de furtunile ei, de viscoalele istoriei.

PISCURI ÎN SOARE

Lui Octavian Ruleanu

Făt frumos

de Ion Șugariu

Aj coborât din vârfuri de bașme și de stână, Cu tinerețea 'n plete și dragostea în mână, Prin munți de nemurire, de cântec și baladă,

Aici, la noi acasă, cu fluier 'n ogradă, Să împletească fete cununi de ghiocoi,

Din zarea ce surăde, de foc, în ochii tăi,

Și soarele 'nvierii, mai rumen ca o pâine,

Să crească pentru suflet în holdele de mâine.

Iar doinele uitate demult prin văi de carte,

Să ducă iar cuvuna cuvântului departe.

Din lumea ta sihastră ai coborât tăcut,

Prin slovele de piatră, prin slovele de lut,

Și printre crengi de suflet bolnav de prea mult fum,

Spre cununie albă, dârz ai purces la drum.

Vuiesc păduri de lupte prin munți de negre vremi,

Dar tu mercur lumina avântului o chemi,

Și peste plâns de stâncă, și peste plâns de brazi,

Ești totdeauna mâine și niciodată azi,

Căci pururi te privește, prea sus ca să se vadă,

Un ochi de nemurire în cântec și baladă.

Invitația la vals

de RADU STANCA

...Vom păși atunci ușor ca'ntr'un poem bacovian...

Oglinzile vor arde distich de foc din cadre

Vom înădi sub pleoape melancoliei și-alean

Să lunecăm pereche subpași și candelabre.

Și nu vom ști de arde în noi poem sau toamnă

Ne vom schimba măsura și pirueta 'n nuri

Cu buzele 'ntre bucle ușor șopti - voiu - „Doamnă”

Și ne vom pierde mintea sub vals și claviaturi..

Rolul cântecului în educația copilului

de MARIA A. DEMIAN

Cântecul, îmbinare de poezie și melodie, e tovarășul nedespărțit al omului în tot cursul pribegiei lui pe acest pământ. Ne înfrumusețează viața, ne înalță, ne ajută să îndurăm mai ușor necazurile și să purtăm povoaara durerii. Celui mulțumit îi mărește bucuria, pe cel nenorocit îl mângâie. Prin cântec ne ridicăm glasul către ceruri: cântă mama legănându-și copilul, cântă ostașul apărînd stindardul, cântă călătorul să uite oseteneala drumului, cântă muncitorul să-și ușureze truda, cântă fata torcând fuiorul și firul viselor ei.

Cântecul s'a născut odată cu murmurul apei, cu freacățul codrilor, cu adierea vântului, cu vuetul mării și cu ciripitul păsărilor.

Ce este cântecul? Oglinda fidelă a sentimentelor omenești, prin care se exprimă viața emotivă atât a individului, cât și a colectivității.

În decursul veacurilor arta muzicală servea scopuri diferite. În antichitate cântecul servea scopuri religioase și naționale. La Greci muzica era singurul mijloc de a completa educația individuală. În epoca creștină prin melodie se înălțau credincioșii către cel Atotputernic. Abia în timpurile moderne, cântecul a evoluat până la punctul de a putea exprima cele mai felurite mai adânci și mai ascunse sentimente ale sufletului. Oricari ar fi fost fazele de evoluție prin care a trecut această artă, nu i se poate tagădui o notă generală care a avut-o întotdeauna, anume, partea educativă. Aceasta se datorește faptului că, deoarece cântecul exprimă gândiri și sentimente subtile și sublime, el nu poate decât să trezească și să susțină tot astfel de sentimente în sufletul aceluia care îl ascultă sau se folosesc de el. Cu aceste considerații, putem să înțelegem rolul important al cântecului în educația copilului.

Instinctiv, copilul simte nevoia unei arte, iar cea mai accesibilă pentru el este muzica. Abia vorbește și-l auzim fredonând melodii improvizate pe cuvintele pe cari le gângăvește. Ocazie fericită de care ne putem folosi pentruca prin cântece să-i dăm copilului, pe lângă distracție, și o educație.

Din punct de vedere al educației colective, rolul cel mai important îl dețin corurile, fie ele unison sau pe voci. Este pentru primadață când micul corist, ca individ, este pus în serviciul colectivității. Copiii cari cântă în cor, pe lângă că li se dezvoltă simțul muzical, se învață din bună vreme cu disciplina și cu simțul datoriei, noțiuni esențiale și de importanță capitală, cari trebuiesc evidențiate cât mai curând, că e doar în natura omului, să se revolte în contra oricărei

autorități, de a și revendica drepturi în loc de a se supune, împlinându-și datoria. Sufletul unui copil se conduce mai ușor decât a unui adult. E întocmai ca un pământ fertil, dornic de a produce, în care nu trebuie să semănăm numai decât, la început, semințe alese. Conștiințiozitatea, simțul datoriei, iubirea deaproapelui, câte idei sublime! Și totuși sunt deajuns câteva fraze muzicale pentru a le întipări în mîntea copilului. În această constă puterea magică a muzicii, care se folosește de șapte sunete muzicale pentru a-l învăța noțiuni abstracte și în special să ajute copilul să le și rețină. Exprimate printr'o melodie ușoară, învățăături folositoare, adevăruri eterne, se întipăresc ușor în memoria copilului.

Între sentimentele pe care le poți trezi în sufletul copilului cu ajutorul cântecului, e și iubirea deaproapelui, sentiment care se trezește destul de târziu, fiind o luptă fățișă în contra egoismului, care e de fapt nota caracteristică a copilului. Totuși el trebuie deprins cu plăcerea de a face un bine altuia. Aproape toți copiii au câte o pusculiță, dar puțini o sparg pentru a face o pomană. Se spune că această vârstă (a copilăriei) nu cunoaște mila, și e trist, dar prea des se adeverește. Chiar cerșetorii mărturisesc că, copiii nu dăruiesc niciodată de bună voie numai în cazul dacă îi îndeamnă cineva. Din moment ce tineretul e mesimțitor față de durerile altora, e necesar cât mai curând să se cultive în el sentimentul compătimirii. Acel copil care nu poate renunța, nu va putea mai târziu să se devoteze nici unei cauze drepte. E necesar să trezim în ei acest sentiment pe lângă care se naște un altul, care cere toată generozitatea noastră și o totală abnegație, iubirea de patrie. Importanța acestui sentiment, e de prisos să o mai analizăm. Cu toții am văzut defilând grupuri de străjări și străjerțe cântând marșuri patriotice cu o privire dreaptă, hotărâte, purtarea lor arată o încredere în sine. Au acceptat o disciplină prin care își servesc țara, și își exprimă neclintita lor iubire de patrie prin frumoasele cântece naționale.

Dar dacă educația muzicală poată să desvolte în copil sentimente nobile ea poate fi și pentru părinți un „guide“ prețios cu ajutorul căruia se pot adânci în sufletul celor micuți. Cu toții avem o melodie preferată o așa numită „cântecul meu“, chit că îl schimbăm după dispoziție. Suntem triști, ascultăm bucuros o melodie trăgănată, o doină; suntem veseli, fredonăm un cântec iute și voios. Copilul, supus mai mult ca oamenii în vârstă impresiilor momentane, ne destăinuiește prin cântecele pe cari le emite starea lui sufle-

tească. Părintele pentru a-și cunoaște copilul n'are decât să asculte cu băgare de seamă, la cântecele lui. Cântând el ne descoperă fără înconjur, sufletul și gândurile ascunse. Și cât de variate și bizare sunt gândurile și dorințele copiilor? Jucările și dulciurile au în orice caz întâietate. Teoria modernă, psihanaliza, vede în visuri un mijloc de a descoperi secretele sufletului uman. Nu trebuie să complicăm lucrurile prea mult, ajunge dacă cunoaștem cântecele fredonate de copii. Interesant, dar muzica în materie de psihologie a luat-o înaintea științei. Cântecele destinate copiilor încă din timpurile străvechi conțineau lucruri fantastice, supra naturale, reflectau dorințele copilului de a-și pune în funcțiune în reaga lui putere de imaginație. Cântecele preferate de copii au aproape întotdeauna un subiect abstract, o faptă miraculoasă, o ispravă fantastică. Extraordinarul încântă copilul. Vede ceva seducător în tot ce nu înțelege și rămâne pentru el mister. Zânele, Feții frumoși, joacă un rol important în imaginația copilului. Mulți părinți găseseră de absurd să lase copii lor să persiste în greșală, că există zâne susținând că, îi învață la viața reală. Prin aceasta însă, taie imaginația copilului, distrug în sufletul lui tot ce e vis și poezie și nu și dau seama că, cu cât un suflet este mai tânăr, are mai mare nevoie să zboare pe aripile fantaziei. Zânele, Feții frumoși și mai cu seamă Ingerul păzitor, nu trebuiesc alungăți din cântecele copiilor. Surâsul și mângăirea Ingerului păzitor e răsplata unei fapte bune, iar întristarea, lacrimile lui, e pedeapsa ce se aplică după o faptă rea. Așa vom introduce morala prin cântecele copiilor, o morală, care e la înțelesul lor.

Dacă cântecul poate servi ca element educativ, nu mai puțin poate fi și distractiv, recreativ. Sunt compoziții, joviale, sprintene, cari sunt izvorul unei mulțumiri și dispoziții sufletești. Acest gen disprețuit de unii se cuprinde sub epitetul de „muzică ușoară“. Ușoară nu pentru că e mediocră, ci pentru că ușurează inimile, cu un aer primăvărat, transmite tuturor voie bună. Aceasta e muzica potrivită pentru copii. Un lucru însă trebuie să știm, o melodie fără text nu mulțumește niciodată pe deplin un copil. E nevoie de un text, care să fie în raport cu inteligența lor.

Până acum am privit cântecul numai din partea lui instructivă și prin influențele lui pur intelectuale. Dar copilul nu e numai creier, el are și un mic trupușor, care are nevoie să fie dezvoltat. Aci intervine apoi gimnastica. De gimnastică suedeză, care e cea mai eficace, copiii au oroare. Mișcarea fiind totuși necesară pentru a le face atractive mișcărilor ritmice, trebuiesc executate pe o melodie. În ceea ce privește mișcă-

gace, le trebuie însă foarte puțin pentru ca să devie grațioase. Pe rondouri simple, bucăți ușoare, copiii execută cu ușurință mișcări cadentate și punându-le în acord cu ritmul muzicii ele devin și grațioase. Iar mișcărilor executate automatic, după bătaia unui metronom sau comanda cuiva, învață copilul să se supună unei discipline, unei autorități, asemenea muzicantului din orchestră, care pe lângă toata arta lui, se supune dirijorului. Gimnastica ritmică, însoțită de muzică, e un prilej care pe lângă că întipărește în mintea copilului noțiunea grației fizice, trezește în el și sentimentul frumosului. Ea este un joc, pe care copilul îl practică cu plăcere. Orice mișcare, sau acțiune, în fond, produce o plăcere, o bucurie. Copilul care plânge, se refugiază într'un colț, uită însă și surâde, în momentul în care începe să fugă iar. Care e prima mișcare, pe care o face mama cu un copil care plânge? Il plimbă, îl leagă. O mișcare cadentată are o putere liniștitoare asupra copilului. Și această mișcare, care are darul de a mulțumi un nou născut, nu și pierde eficacitatea nici atunci, când copilul crește. Un copil care dansează nu simte însă numai plăcerea dansului, dar și bucuria de a fi obiectul unei priviri atente, căci copilului îi place grozav, să fie observat și admirat.

Cei cari fac teatru cu copiii sunt adeseori criticați. Li se reproșează, că dezvoltă în copil vanitate, cochetărie și prefăcătorie. Ca răspuns voiu istorisi o mică întâmplare adevărată. O mamă sosește întârziată — întârzierea presupune nobletă — la o reprezentație, unde și fetița ei, avea un rol oarecare. Iși vede copila ieșind de pe scenă cu lacrimi în ochi — „Ce-i dragă, Tu plângi? Nu ți-a reușit?“ — „Oh! mămăică deloc. M'au făcut să repet de două ori toate cântecele“ „Bis“-ul, suprema recompensă pentru actori, acestei fetițe i s'a părut o pedeapsă crezându-se imperfectă. La fel e și cu adevărații artiști. Și ei își fac reproșuri continuu, crezând că, nu sunt la înălțimea chemării, vor întotdeauna să se perfecționeze și au tremă în fața producțiilor. Se spune că o tânără actriță se adresă cu ocazia unei repetiții generale, marelui Sarah Bernhardt, care avea o tremă grozavă totdeauna când intra pe scenă — „Nu înțeleg neliniștea Dvs. Doamnă. Eu care sunt numai o începătoare, nu sunt fricoasă deloc“, la care Sarah Bernhardt îi replică — „Ai fi și dumneata dacă ai avea talent“. Un adevărat talent are în totdeauna simțul imperfecțiunii, impresie care la rândul ei o împinge spre forțări mai mari, spre realizări mai perfecte. Aceasta dorință de a se perfecționa, trebuie cultivată, cu teatrul, și în copil. Și în ceea ce cred că știu perfect, se poate găsi totuși ceva de corectat. O frază mai just interpretată, un sunet emis mai clar, mai curat. Ținând seamă

de aceasta, teatrul încă va fi un element prețios de educație.

De un timp încoace lumea se ocupă mult de tot de copii, atât cu dezvoltarea lor intelectuală, cât cu și cea fizică. Secolul nostru are un ade-vărat cult pentru copii. Copiii cum s'ar zice sunt la modă azi. Se caută numai binele lor, prin igienă, aer curat, sporturi etc. Toată grija părin-ților și atenția conducătorilor înspre ei e în-dreptată. O întreagă literatură caută să le facă mai puțin plictisitoare cunoștințele de istorie, geografie etc. S'au făcut în acest domeniu progrese enorme. La muzică însă s'au gândit prea puțin. Regretatul nostru compozitor A. Ki-riac dela a cărui moarte s'au împlinit zilele trecute 11 ani, a pus bazele unei literaturi didactice, care ar trebui doar con'tinuată, dezvoltată și adoptată specificului românesc. Prin aceasta s'ar aduce servicii reale, pentru modelarea sufletelor, fra-gede și pentru asigurarea unei copilării fericite, cheazășie sigură, pentru o adolescență fecundă și o viața plină de activitate rodnică.

Mediterana

de EM. PAPAZISU

Iar mă 'nvinse, Tatiana,
Dorul de Mediterana...
Și-ași pleca, pleca acum
Cu-ai mei frați cocori, la drum
Și-ași urma prin vânt și nori
Rândumelele surori.

Tatiana, iar mă 'nvinse
Dorul zărilor aprinse...
Patima colindului,
Nostalgia Pindului
Unde, ca narcisele,
Imi muriră visele.

Iar mă cheamă, Tatiana,
Mama mea Mediterana...
Și-mi trimițe dor de moarte,
Dor de moarte ca să poarte
Spre-al ei cer, fără zăbavă,
Inima-mi de mult bolnavă.

Simt de-acuma, Tatiana,
Moarte-mi în Mediterana...
Legănat de valuri reci,
Mângâia mă-vor pe veci
Vrăjile atolilor,
Doinele — Armatolilor...

Colind

de MIHAIL LUNGIANU

Sus în vârful munților,
Munților, cărunților,
Und' se pierde ochiu 'n zări
E o strungă de mânăzi
Dar la ușe cin' le mână,
Cu nucea d'alun în mână?

Mi le mână,
Mi le 'ndeamnă
Fluerând
Și tot cântând,
Măriuța
Ciobănița,
Mânătoarea oilor,
Drăguța ciobanilor
Și'n comarnic cine mulge?

Mulge Bucur-Bucurel,
Cioban mândru, tinerel.
Grăi draga Măriuță,
Desbrăcată și desculță,
Către Bucur ciobănaș,
Cu fața-i albă de caș:
— Mulge frate repejor,
Că vine de sus un nor
Ș'o curge făcând bășici,
Nu mai pot să stau aici,
Că m'o uda apa leoarcă
Și m'o face o ciupearcă.
Mulge una, lasă două,
Uite ca 'nceput să plouă.

Grăi atunci Bucurel,
Strungarul cel tinerel:
— Soro, nu te spăimânta
Și nu mi te văita,
Că nu sunt norii de ploae,
Să verse apă giuroae,
Ci-i de praf o negură,
Care nu se scutură,
Ci se apropie ușor,
Aducând un pețitor,
Să mi te ceară pe tine,
Cu cară de brânză pline.

Și mi te-o lua dela noi,
Cu turmulita de oi
Ș'o rămâne goală strunga
Și ni s'o deserta punga
Și ne'o lua de dârglogi
Și călușii pîntenogi
Și'o cânta buciumu' a jale,
Când ți-i lua drumu' la vale
Și s'o tângui izvoru',
Și noi toți ți-'om duce doru'!

RÂNJILĂ

de V. SPIRIDONICĂ

Sirena sunase pentru repaos, cu glasul uniform, tristă; un răget hăuind între ziduri și mașini. Apoi o liniște bolnavă cuprinse interioarele. În auz stăruiau melodiile mașinelor care și-au astâmpărat încheeturile.

Un funcționar tânăr, cu haina între umeri, se întorcea dela „Inspectie“, cu brațele încărcate de dosare.

După aceea, pe ușă intră „rânjilă“, mățăhălos cu gura-i mare, bălăbănindu-și brațele, ca un halucinant, aruncă o privire ameteitoare celor risipiți pentru a dejuna.

— Uitați-vă la el, plânge! strigă Tanu cu gura plină, rupând pâinea cu o mișcare furioasă.

Noul sosit se îndreptă către un grup de cinci lucrători, absent parcă de prezența celorlalți și se așeză pe o bucată de lemn.

— Păc, păc, păcătoșilor, am „canceru“, spuse el întristat. Știți voi ce-i asta, știți voi ce roade în mine?

— Cine ți-a spus? întrebare ei curioși.

— Păc, păc, păcătoșilor, doctorul. Și rânjilă își desveli pieptu-i alb.

— Aici, a, a, aici este vier, vier, viermele!

Dar ei, erau veseli. Nici nu-i luasă în serios spusele pe când Chițu — așa îl chema pe vlăjgan — își sprijini capul de bancă. Privea în gol, cu ochii mari și blânzi.

Tanu îl lovi în cap cu o coajă de pâine, strigându-i:

— Ai să mori, găină! iar altul, chiar din același grup cu bolnavul:

— Fă-ți testamentul!

— Cărțile, cui le lași, găină? întrebă Hărățu de lângă fereastră, știți, am vrea și noi...

Chițu, zis rânjilă, zis găină, era un tânăr bun, calm, cu ochii albaștri, fața blondă și nasul frumos croit; fruntea nu prea înaltă, dar în firea lui, străin celor din jurul său. Avea palmele mari și la lucru muncea cât doi. Își disprețuia prietenii pentru prostiile lor, numindu-i grosolanți ori brute.

Rânjilă îi spuneau pentru că, zicea el, mă roade ceva înăuntru; un vierme, un ghimpe moștenit.

De asta gura lui era deschisă, cu mușchii înținși într-o linie dreaptă, formând cu cealaltă parte, două cute adânci care porneau dela nas către bărbie. Omuș stă permanent într-o încordare, ca și când ar fi un câine cu limba scoasă afară.

Își lăsase mustata pleoștită, până la cele două cute, extreme guri. Când te uita la el, îți

venea răsul deși îl vedeai nenorocit, suferind. Omuș era bolnav.

I se crisparse fața pentru totdeauna. La lucru își încorda mușchii feții până îi venea rău. Atunci inspira milă și nu-l mai supărau nici tovarășii lui, cu glumele pe același calapod. Toți îi spuneau „rânjilă“, iar el îi disprețuia, fără alegere. Iar găină îi spuneau pentru că era mățăhălos, mare și moale ca o cloșcă. O energie cu izbucniri scurte, un spirit desarmat, dar sincer. Moldovan calm, ticălos de calm, cu capul în jos, parcă privindu-și mâinile albe și rânjind trist, s'ar fi certat cu toată lumea.

Chițu îl chema din actele stării civile. Dar aici mai mult găină îi spuneau, ca să i se ascundă infirmitatea feții.

Acum, rânjilă ascultă șoptele din jurul său. Unii vorbeau încet despre „acord“, alții de club, de Ionescu-Savalieră ori de Sandu. Chițu era obosit. Din când în când, câte un mototol de „iută“ murdară, îl înghițea în cap, aruncat de mâini nevăzute.

După ce Tanu își astâmpărase foamea, rostii cu zâmbet lang:

— Plânge găina!

Chițu ridică fruntea până la suprafața băncii de scule și replică amărât:

— Da ce crezi că mă gân, gândesc la curvele tale? păc, păc, păcătoșilor!

Tanu așteptase ultimul cuvânt să audă pe cine îl umește „păcatos“. Dar Chițu era un inteligent prost, se ferea de furja acestui om și spuse la plural, ocama lui obișnuită.

La început ei au protestat. Cu timpul s'au obișnuit și acum, când Chițu le spune — păc, păc, păcătoșilor, — în cor îl repetă și tovarășii lui de lucru.

El nu poate vorbi corect, din cauză că nenorocirea îl face să fie uitate la mânie și atunci se gângăvește.

Toată suflarea feroviară îl știe citit, cu vorba repezită și tîmîd. — Nu mai dau nici o carte, le spunea el supărat. Chițu avea un cusur. Își îngrijea hainele cu mare atenție, perindu-le până la uzură, călcându-le necontenit, deși nu avea decât două costume, trecea drept un om simțit. Era invidiat și își cumpăra cărți, adică romane în fascicole pe care le ducea cu brațul acasă, unde le ținea cu mare dragoste.

Strânsese mormane de maculatură ieftină. literatură de senzație, cu care și hrănea sufletul obosit, înfrînt de asprimea muncii.

*) Fragment din romanul „Feroviarii“.

— Nu pot fără ele, nu pot! De altfel, știi tu ce-i aia un roman bun? Ai tu idee de Casanova, de, de Borgia? de, de Inchiziție?

Rânjilă se aprindea când era vorba de „inchiziția“ din Spania.

— Asta lipsește la noi, asta! Și-și scutura picioarele, abătut.

— Mă doare frate, mă doare colea. Apoi lovea pieptul cu palma-i de urs. Altfel, hei, aș fi plecat! Eu n'am locul aici, între voi, între păc, păc, păcătoși din deal. (Când lucra ore suplimentare, iar alții se plimbau în orașul luminat feeric, pe străzi, ori la Copou.)

— Vezi că ei vorbesc numai de stricate-sopți el la urechea unui ucenic, apoi adresându-se lui Țanu:

— Mă, tu ăl de colo! ești vițel, asta ești; ce tot indruși isprăvile tale?

— Măi găinarule, mă cancerosule, strigă Țanu, te fac piftie — boule, auzi! Să-ți scuturi limba!

Chițu știa ce poate Țanu, iar Țanu avea milă de rânjilă, altfel — sigur l-ar fi „mardit“. Mai ales că abia venise dela doctor, cu boala lui gravă. Rânjilă fiind cu tragere de inimă la lucru, șeful nu-l mai cicălește ca pe alții.

— Știe mă, că zilele mele îs puține, de asta mă lasă în pace, dar păc, păc, păcătoși nu-mi dau răgaz ca să câștig nimic. Stau numai cu leafa, fără — acord.

Rânjilă era un om ascuns în sine. Dealtfel îi iubește numai pe cei doi frați, Vicu și Sandu. De Savalieră se teme.

— Ța-i taur — și-i bețiv, dar nu-i prost — își da el părerea. Iar mai târziu, când *Feroviarii* și-au organizat *clubul din strada Negri*, Rânjilă a stat mult pe gânduri. Ce-o fi făcut ei acolo, ce pricepeau ei să se organizeze? ș'apoi ce? Când viața e la fel ca și înainte! Era curios să știe ce-i aia *organizație*, cum arată; dar mai ales nu știa ce-i „umanitatea“, despre care toți pomeneau.

Nu-i venea ușor să lase cărțile, romanele necitite și să asculte pe alții. Acasă avea o lume a lui, o viață plină de iluzii. În cărți oamenii erau mai buni, mai veseli; cu bani, femei frumoase ori cochete, după pofta inimii lui. În romane el era bogat vesel ori trist, după autor, după eroi.

Când se trezea la realitate, era scârbit, încurcat.

— Tot de ai mei sunt mai aproape — zicea el. De scăpat nu scap de păc, păc...

În mahala era luat în răs de copii, respectat de cucoane, căci Rânjilă era îngrijit la haină mândru și făcut.

... acum, de când doctorul îi spusese că are „cancer“, Rânjilă stă aplecat cu capul între mâi-

ni; mersul existenței se împedicase.

— Oare să fie adevăr se gândea el. Să fie așa cum spunea doctorul; omul acela cu mâinile ca și ale mele, cu ochii albaștri ca și ai mei, cu hainele... la haine nu mă bag. Eu îs mai rufoș, uns de ulei, dar am acasă. La fel cu mine, cu fiecare și totuși, știe că mori ori nu mori...

Asta îi îmboldi să plângă fără lacrimi. Să vadă hidra, acel vierme care, spunea doctorul: „te roade acolo, așa-i?“ Iar el clătinase capul, speriat că omul știe poate că pe el, pe Chițu îl roade acolo sub piele, ceva ascuns, ceva „rău“.

„Să nu mai muncești, de altfel vei avea concediu“. Dar el își prăbuși privirile pe dușumea: să devin boier? așa ca în romanul... și, o clipă își aminti cum visase undeva o plajă, și un munte.

Vizita ținuse mai mult ca de obicei. Îi era silă de mâinile care-l pipăiau, de ochii care îi sfredeau pielea, apoi întrebările acelea scurte, la intervale scurte. Nu găsește timp de răspuns la fiecare întrebare, mai ales că doctorul îi vorbește corect. (Chițu era mândru când cineva îi vorbește frumos.)

Acum, din grupul prietenilor, Rânjilă ar fi vrut să plece spre fierărie, acolo unde oamenii erau în repaos, dar tot mai bine decât aici, unde-i spionat, bârfit.

Dar se temea să se sccale.

Țanu plecase. Cei mai tineri îl priveau compătimitor. Înțelegeau durerea omului, care nu le va mai aduce romane politist.

— Apune un soare! — spuse un ucenic, prieten cu bolnavul.

— Îl doare, răspunse altul. Dar Rânjilă închise ochii. Ar fi vrut să fie compătimit de toți. Fiecare *feroviar* să vină la el, aici unde stă înlemnit, flămând, cu mâinile căzute în jos și să-l întrebe, să-l mângâie.

Îl credea pe Țanu fericit. Are femei, „damicele“, cum le spune el, pe care le iubește fără alegere.

Pe când el, stă aici și nu vine nimeni să-l întrebe de o durere atât de vie, care roade, roade. Căzuse o piesă din el și se stricase.

— Păc, păc, păcă, sopți Rânjilă și închise ochii. Ar fi vrut să vină aici strungarii și ferarii, montatorii dela mașini, arămarii dela țevi lemnași și lăcătuși dela vagoane, electrocienii dela uzină, rotarii și pilarii... Îi vedea pe toți, mai ales pe cazangii cu ciocanele lor cu două capete, defilând prin fața lui și aruncând fiecare: „rămas bun, Rânjilă“.

Toți să-i vorbească să-l întrebe de ce-i trist. Dacă i-ar spune „găină“ nu s'ar supăra, și nici „rânjilă“ nu-i pare rău, oricum l-ar numi, numai să treacă toți pe aici, prin fața lui.

Oare nu-i stimase, nu-i iubise, pe cei de colo, dintre bănci? Nu le împrumutase cărțile lui?

Întâlniri cu prieteni

GEORGE PETCU:

Fata-Morgana

Edit. Pavel Suru

de D. CINOVA

Este un moment în viața sufletului, cu adevărat revoluționar. Tainele, până în pragul acestui moment se prezintă la ușile inimii cu muguri odihni'ori, ajdoma unor umbre de arbori în limpezimi de ape, când soarele se ridică pe boltă liniștind răcori de nopți cu rouă... De aci încolo, ele ard cu flăcări puternice, care luminând adâncurile pline de întuneric, crează perspectiva unei lumi ce prezintă evidența unor distanțe. Evidența acestor distanțe adaugă sufletului un element nou, absolut nou: tragicul.

Irealitatea imediată de unde până aci forma o unitate desăvârșită, — lumea materială fiind apercăpută ca un fel de a fi exact corespunzător existenței spirituale, — se scindează, pământul umilindu-se iar cerul depărtându-se într'un tempo majestos de fală, tot mai sus... Timpul se desghioacă de pe zile cu soare, se desprinde de pe umerii primăverilor și toamnelor își pierde limitele, devine veșnicie. De aci încolo, zilele și anii devin niște jucării, iar mișcarea lor pe axa veșniciei, duioase motive pentru lacrimi umane. Spațiul din uita, din împrejurimile satului, cu dumbrăvi, șesuri, coline, etc., cu alte câteva așezări omenesti, începe să ia cunoștință mai largă despre sinezările, care populează până aceluși întinderea locuitor cu sorii de dincolo de deal, cu ciorchini de stele aproape de gene locale, se adâncesc infinit de mult, marginile lor se rup în devălmașie, perspectivele alunecă într'un gol imens, iar sufletul cunoaște uimit, copleșit de imensități și neliniști, povara gândului... Gândul tânăr, Făt-Frumos din basm, caută în devălmașia zărilor odihnă ochilor, pleacă după Consânziana, trece peste nouă țărâmurii, peste nouăzeci și nouă țărâmurii, și mereu tot peste alte țărâmurii...

Apusul copilăriei începe cu imensități și neliniști. Orizonturile spațiale și temporale se frâng în încăperile sufletului cu ecouri prelungi, nespuse de străni, vestitoare de vecii... E momentul Marei Amiezi, când caldura dogoritoare a tainelor vieții impietreste ochii bietului om cu răcori inumane...

*Adolescentul cast a ieșit în seara verde.
Arbori nalți în odăjdii lunare... Palid cer de
Halucinantă tristeți, ierburi mari, vânt de nord!
Toamna prohodăa albastră 'n văzduhuri. Pe bord*

*Marinarii bieți cântau de femei și de moarte...
Din candelabruul serii, cădeau în văi, departe,
Stelare agenii în desfrunziri sonore!
Cerbii suiau în lună, păduri și aurore!*

*Croabe de luceferi mureau în dans floral!
Adolescentu 'n togă de umbre, liliac,
Când nu știi: carnea plânge, sau ard nămoluri grele
Vibra prelung în seara cu magice inele...*

Răcoarea asta e inumană.

În acest moment din viața sufletului întârzie, ca un prinț somnambul, prietenul Petcu George. Cântecul lui plutește diafan ca niște mireseme în apropierea unor vase antice cu răsfrângeri în orizonturi de stepă. Culoarea locurilor devine melodie cu tonuri străni pe margini de seară. Gândirea prietenului George îmbracă forme nedefinite, și mărindu-și volumul în devălmașie, dispăre ca un val de fum în bolți senine, ca de acolo să-și desfacă spre lume drumuri pe coarde de albastre viori.

Momentul despre care vorbim, deși plin de tragic, poartă sufletul pe țărâmurii pure, de tinerețe fără bătrânețe... logodna sufletului cu Cerul în acest moment, cu greu poate fi dată în forma ei pură pe calea cuvântului... În preajma lui, cuvintele ard la incandescent și depășind cu mult înțelesul real, țopesc înlăun'rul lor armonii neobișnuite. Neobișnuite, ca realitatea pe care o reprezintă. În astfel de armonii, semnele umane abia se cunosc și senzel de cuvintelor descopere ochilor privești hăituite de vânturi lunatice.

Poețul însuși, apare în această lume ca un Donchișot, care se întrece cu gluma...

*Imi joc în palme anii de nebunii agreste
Și-aștept în seara verde crepuscularul semn,
Cu sbor înalt, ce urcă desăvârșind solemn
Tăcerea plânsă 'n ciuturi de țuvă și poveste...*

*Prin transparente albe, de flaute târzii,
Simt tot mai vag în minte teluicul „as vrea“...
Prin văi de nebunie se clatină o stea
Și-un înger bate ora fântânelor pustii...*

Singur, la ceas străveziu

*Că te-am desprins zănatu, din cântecile țării,
Când cumpăna visează, la orele târzii
Și ninge stepa toată, lumini trandafirii
În părul cu volute ca muzicile mării...*

Aștept caicul serii.

*Ruga mă-voi în umbra albastrelor viori
La ceasul când în lume încep să ardă vaste
Tristeți... când lutul geme și țărmarile caste,
Mai sbor înebunite, otrăvuri și răcori...*

Trandafirul negru.

Dar, prietenul Petcu, în ciuda tinereții, se dovedește a fi un fericit inițial în ale frumosului la temperaturi înalte. Ne bucură mult că știe foarte bine să scuture viersul de cuvinte care n'au nicio misiune poetică. Raporturile între cuvinte se fac adeseori prin ecuații muzicale; de aci impresia netă că luăm contact cu o poezie de bogate subtilități — Imaginile se desbară oarecum de poverile lutului și ne pun în față talmăcirii dintr'o lume pe care abia o întrezărim. Au ecouri străni și ne ating gândul și inima cu glasuri de miit. Arta prietenului Petcu poartă în umeri umbre de mister și pe frunte steme de nenunțite fecioare...

Lumânări suiau lebede stinse!

Pierdute zăpezi, liniști ninse,

Tremurau în rauri de oglinzi...

Liniștea creștea, mușchi verde pe grinzi!

Noaptea Bobotezei.

*Te crește huma serii, din liniștea valahă,
In noaptea care arde, liame și palori
Să 'ngenunchem în vânturi și să 'nățăm serafic
Paleta liliată a tristelor viori...*

Arborii, pietrele și fântânile, toate se roagă.

Și-acum, poetul subtil al unor frumuseți de neobisnuite întâlniri pe drumul căinoasei vechi, să ne ierte dacă plimbarea noastră poetică pare prea personală. Nouă ne-a plăcut foarte mult această „Fată Morgană“, — și-am savurat-o ca pe un clar de lună. Și-am savurat-o și ca pe o noapțe sură. Iar dacă la logodna sufletului nostru cu ea am adus și din parte-ne umile podoabe, vina este a măriei sale. Ne-a prezentat o logodnică prea frumoasă... Trebuia și din partea noastră, daruri...

Și să nu se supere prietenii Petcu dacă terminăm cu o anecdotă. Pe când eram elev încă, interpretasem în fața profesorului de limba română „Torquato către Leonora“ de Cerna. Profesorul, după ce am terminat, mi-a dat calificativul de „smintit“. Și în consecință a început el să-mi explice că Torquato a trăit... că în viața lui... Leonora... și mă inițiază de abinelea în biografia lui Torquato și alte date istorice, — ca și cum poezia s'ar reduce la datele ei brute, iar Cerna scrisese Torquato către Leonora, pentru a ne iniția în istorie. Am ascultat mirat și umilit cursul de istorie, apoi, abia am îndrăznit să latru, rar și reținut, ca un câine bătut: „Bine, d-le profesor... dar... în Torquato către Leonora... nu se vorbește nimic despre ce spuserăți d-voastra...“ Eu și azi cred, că „smintitul“ avea dreptate...

Cântecul doinelor

de C. PÂRLEA

*Chiot, buciume și stele 'ncinse
Prinse la icoană ca o rană...
Cân'eele sfinte dela strană
Sunt crestate'n zările de vise...*

*Doamne, țării Tale dă odată
Brazii dârji pe culmile de stele...
In potirul lacrimilor mele
Doinelile strămoșilor adastă...*

*Iată cum se urcă bucium nou
Printre culmile aprinse 'n as'ăzi...
Dincolo de veac or limpezi
Veacurile slovelor ecou...*

*Ciobănesc pe holdele aprinse
Sufletele munților în unde...
Cine știe doinele pe unde
Sunt în inimile sfinte 'ncinse...*

*Cine știe unde se vor strânge
Horele prin satele de aur...
Briul vremilor încrustă în tezaur
Veacurile toate și le 'nfrânge...*

Poem cu șesuri

de D. HINOVEANU

*Șesuri dragi, cu dumbrăvi mohorâte,
Ceață. Sboruri. Regret.
Gândul lunecă înapoi,
Cu trecutul, încet...*

*Taine dulci, pe drumuri demult,
Ne pătrund cu brumă pe mâni.
Coborîm în suflet, în vreme,
Vale grea cu tăceri de fântâni.*

*Cântec lin de lumină
Din viață cu podoabe mai noi
Ar dori depărtări să-i aducem
Cu hodină de luceferi în noi.*

*Plopu'nalt, melancolie,
Veacuri în vânt răsucește.
Peste aburi de duh
Muguru gândului crește...*

INCREȘTĂRI

Probleme

Spre altă zodie a satului românesc

Niciodată n'a fost mai deplin confirmată existența unei realități a satului nostru, ca acum. Ridicat la înălțimea unor preocupări de către academicianul filosof Lucian Blaga în discursul de recepție ținut cu atâta firească admirație, s'a ajuns ca astăzi să nu simțim străină ideea de accentuare a specificului nostru național-rural, uitat pe nedrept de profitorii explo-ratori ai sufragiului universal.

S'au scurs ani grei dela Unire. Și propa-ganda de ridicare a satului românesc s'a făcut în permanența unor sforțătoare acțiuni acultu-rale.

Uitarea vremii s'a așternut prea ușor peste o năzuință veche pornită din sulfetul acelor ma-ni și iluștri antecesori, Mihai Kogălniceanu, Cos-tache Negruzzi, Alecu Russo, Nicolae Bălcescu, Ion Ionescu Delabrad, Spiru Haret și mai nou Nicolae Iorga, alături de ceilalți „Semănătorști“.

Criteriile de muncă în epoca de după războiu erau prea superficial pentruca să corespundă realităților. Satul se simțea trăind o viață aparte, al cărei standard trebuia ridicat prin el însuși. Or propagandiștii profitori, căutau să transpună în pătura țărănească, luminile palide și tulburi ale cosmopolitismului orășenesc. De aici a rezultat antagonismul poporului, refractar la sfaturile și vorbăriile fără înțeles al celor ziși propagandiști culturali. Mentalitatea orașe-lor n'avea ce căuța alături de zidul puternicului tradiționalism rural.

Realitatea vie a satului românesc, eviden-țierea prin mijloace proprii a cunoașterii întregii ambiante țărănești a încercat-o cu succes unic dl. profesor *Dimitrie Gusti* dela Universitatea București, sociologul cu renume stabilit în gale-ria marilor învățați. Dsa în anii din urmă a instituit acele echipe regale studentești ce aci-vau în cadrele Fundației Culturale „Principele Carol“.

Pe baza rezultatelor vrednice de urmat, M. Sa Regele, în tendința de a insufla un nou spi-rit de regenerare națională, necesar vremurilor de primenire pe care le trăim, a sancționat le-gea „Serviciului Social“ care obligă pe oricare tânăr titrat să-și dea contribuția efectivă la mun-ca de susținere morală a satului românesc. Prin

aceasta s'a restabilit un echilibru între cei ce porniți din sat, se pierdeau în besna fără întoar-cere a vieții burghzee de oraș. De-acum înainte „Căminul Cultural“ va fi nucleul de bază al nouilor orândueli, în jurul căruia va gravita pul-sația adevăratelor cunoașteri a poporului.

Prezența dlui prof. univ. *Dimitrie Gusti*, la conducerea acestui Serviciu cel va avea de apli-cat Fundația „Principele Carol“ alături de bătrâ-na noastră „Astra“ din Ardeal și Banat, este o garanție nedesmintită o rezultatelor așteptate.

Prin muncă disciplinată și prin dragoste de adevăr satele noastre își vor schimba fața prin propria lor însușire. Nimic străin de sat, nimic etichetat de mahala.

Și dacă toate Satele noastre au nevoie de a-ceasta, cu atât mai mult granița de aici așteaptă cu deplină satisfacție aplicarea legii.

Revista „Afirmarea“, expresie fidelă a stră-duințelor culturale din acest colț de țară se așează prin modestele ei forțe în slujba acestui ideal.

OCTAVIAN RULEANU

Pentru o înțelegere necesară

În numărul trecut al acestei reviste, dl. *D. Cinova*, în persoana căruia bănuiesc o dedublare a dlui *D. Hinoveanu*, îmi impută o seamă de fapte, pentru care niciodată nu m'am gândit să culeg o floare de preocupare. Cued că rândurile dlui *D. Cinova* necesită o mică explicare, deși niciun moment nu m'am putut opri lângă con-vingerea că ar putea să știrbească ceva dintr'un renume pe care nu mi-l atribui. Găsesc necavale-rească atitudinea poetului *D. Hinoveanu* de-a recurge la ajutorul unor prieteni fabricați pen-tru a-mi răspunde la o foarte cinstită și sinceră cronică literară. *D. Hinoveanu* este un poet ac-ceptabil, dar nu poate fi niciun moment un po-lemist. În afară de asta, dsa uită că eu am făcut ziaristică vre o câțiva ani, așa încât nu pot să primesc o luptă absolut inegală. Atât pentru dl. *Hinoveanu*.

Și acum altceva. Nu vreau o polemică în a-ceastă revistă pe care o prețuiesc mult și ai că-rei redactori îmi sunt buni prieteni și pentru faptul că sunt absolut convins că *deocamdată* avem altceva mai folositor de făcut. Suntem atât de slăbănogi, cei ce promovăm scrisul românesc

în acest județ, încât nu e bine și nu e deloc sănătos să ne apucăm de ceartă, să ne distrugem unul pe celălalt (ceea ce e atât de ușor!) în loc să luptăm pentru o strângere a rândurilor, pentru o apropiere atât de necesară. Suntem atât de departe de ceea ce au făcut alte județe, în alte colțuri de țară, încât ar fi deadreptul catastrofal ceea ce mi se pare că vrea dl. *D. Hinoveanu*. În definitiv mi-ar fi foarte ușor să organizez, să pornesc un boicot general, printre prietenii din țară, care nu mi-ar face de loc cinste. Să clădim însă, să luptăm pentru o victorie meritată, este un lucru mult mai greu și mai incomod. Dar, în același timp, mult mai laudabil și mai important pentru noi.

Când am venit eu să cer un loc în câmpul literar sătmărene, alții mai în vârstă decât mine, începuseră o operă laudabilă. Poate, eu am venit cel de pe urmă. Poate am făcut puțin mai mult sgomot, mai multă mișcare, dar asta mi se poate ierta pentrucă eram cel mai tânăr.

Se străduiseră cu succes înainte mea să învingă și, într'un anumit fel au învins personalități de seamă ca: *Dariu Pop, Octavian Ruleanu Const, Gh. Popescu, D. Hinoveanu și Gh. Crișan*. Cu preocupări diferite, dar tot atât de necesari, trebuie amintiți: *Lucian Bretan, Vasile Scurtu, Cornelia Baci, regretatul prof. Meza și Mihail Bălaș*. În urma tuturor acestora, mult mai mic decât ei, am venit eu. Incepusem lupta pe meșaguri mai îndepărtate, pe la *Familia*, pe la *Sfarmă Pia'ră*, pe la *Gândirea*, pe la *Universul Literar* etc. Incepusem cu avânt, cu timerețe, cu nestrămutată voință de învingere. Toate acestea le-am adus cu mine, toate le-am pus în slujba *Afirmării* și a literaturii sătmărene. Cu dragoste, cu naivitate, cu sinceritate. Oare, ar fi frumos, după toate acestea, să încep acum o luptă, o polemică nefolositoare, cu un prieten, cu un tovarăși de credințe? De ce vrea poetul *D. Hinoveanu* să mă considere cu orice preț dușman? De ce vrea *D. Hinoveanu* să-mi arate cu orice preț că poezii pot fi uneori atât de lași, atât de fără răspundere? De ce vrea *D. Hinoveanu* să-mi arate, că interesele proprii, susceptibilitățile caraghioase, pot distruge o operă frumos și tinerește începută? I-am făcut mici observări literare? Dar oare el nu mi-a făcut mie? Dar oare putem noi, la vârstă noastră să scriem atât de perfect încât să înlăturăm orice observație?

Mărturisesc, m'am hotărât cu greu să răspund dlui *D. Hinoveanu*. Dar, cred, era necesar s'o fac, pentru prietenii mei de condeiu din țară, pentru a nu l'ofensa pe *D. Hinoveanu*, tăcând superior. Dar aș vrea să știe toți acei care se interesează de scrisul meu, de persoana mea, de modestele mele resurse și posibilități, aș vrea să știe toți acei care se interesează de literatură și cuvântul frumos al Sătmarului, că o înțelegere este necesară, că eu lupt pentru această

înțelegere, că nu voi ceda niciodată tentativelor de învrăjpire, ori din ce parte ar veni ele. Aș vrea să se știe că eu doresc prietenia tuturor scriitorilor și oamenilor de bine din județ, că doresc și nu vreau să pierd nici prietenia lui *D. Hinoveanu*. Pentru că eu sunt convins că această prietenie este necesară pentrucă eu sunt convins că această prietenie este frumoasă, superioară. În loc să ne învrăjbjm ar trebui să-ne cunoaștem sufletele, posibilitățile, să primim cu mulțumire micile observări necesare, să căutăm să fim mai buni, mai perfecți, mai loiali.

Am vrut să fac aceste precizări în rev. *Afirmarea*, care-mi rămâne aproape de suflet, care-mi rămâne prietenă, deși am crezut necesar să mă apropii de inițiativa dlui *Gh. Crișan* și să scoatem o altă revistă literară, cu alte experiențe, la Baia-Mare, pe care fără îndoială o cunoașteți.

ION ȘIUGARIU

Triunghiu

Doi...

Popas

Fără glas

Cu focuri noi.

În gând poeme,

Stele și slăvi albe.

Mâini flămânde strâng salbe

De mângâieri. Buze: steme.

Sete de trântă 'n trupuri calde.

În piept curg aprinderi: doruri

Făclile se sting în

Ochi și s'aprind în sân.

Acum sunt sboruri.

În suflet, moi.

Fug ciute

Mute.

Doi...

SONIA MUGUR

Elegie

Bucuria de-a nu alerga

Penița, ca o căprioară, pe hârtie

Pentru tristețea aceasta din elegie

Câți dintre noi o va încerca?

Prieteni, poate neliniștea a vrut

Să fim între oameni și plante interpreți

Și să purtăm numele trist de poezi

Pentru cei care nu ne-au cunoscut.

Matrozi în barca visului, nu știm,

Că pentru fiecare legănare a morții

Floarea lunii crește 'n inima porții

Care ne așteaptă de-atâta vreme să-i zâmbim.

GEORGE VAIDA

DĂRI DE SCAMĂ

CĂRȚI

Petre Ghiață — DICTATURI — editura „Ideia“ București, lei 80.

Nu-mi mai amintesc în ce loc anume am întâlnit, în preocupările mele, ceea ce vreau să arăt acum că mi-a rămas și mi-a venit în minte tocmai în momentul când, în fața hârtiei inadins pregătită, mă hotărâsem să însemn câteva cuvinte pe urma lecturii acestui atât de prețios și documentat studiu care e scrierea **Dictaturi** a harnicului autor și talentat scriitor, **Petre Ghiață**.

Goethe a spus cândva și cineva s'a găsit să i imortalizeze spusa și să ni-o transmită că, omagiul cel mai frumos al originalității este să cunoști meșteșugul de a desvolta o idee, adunată ca albina, depe orice floare, dar cu condiția ca acea idee să fie așa de fin absorbită încât cel mai bun cunoscător să nu poată distinge parfumul unei singure flori ci o totalitate creatoare de frumuseți parfumate. Referindu-ne acum la această atât de interesantă și de oportună scriere, constatăm ca autorul „**Istoriei Doctrinelor Politice**“ s'a dovedit a fi în **Dictaturi**, în sensul spuselor lui Goethe, un fin absorbitor de idei și un excelent meșteșugar în redare. Căci lucrarea, (și rezultanta unor serrioase, diverse și amănunțite studii, ne prezintă într'o ordine cronologică, „seria regimurilor dictatoriale din antichitate și până în vremea noastră“ dându-ne senzația creațiunii pure și a perfecte originalități.

Începând cu Solon — dictatura înțelepciunii — și încheind cu fâuritorul Turciei moderne — Atatürk —, autorul „**Politica lui Machiaveli**“ a „**Democrației creatoare**“ și a atâtor alte substanțiale realizări, ne expune cu obiectivitate și „în lumina faptelor controlate la cele mai exacte surse istorice, structura regimurilor, evoluția lor și cariera dictatorilor“.

Ireproșabilă și în ceea ce privește execuția tehnică, editura **Ideia** prezintă, lectorilor de gust iubitori de scrieri cu miez, o frumoasă carte de vizită prin noua lucrare a dlui **Petre Ghiață**, **DICTATURI**.

*

Victor Ion Popa — GHICEȘTE-MI IN CAFEA — editura **Ideia**, lei 60.

Autorul lui **Velerim** și **Veler Doamne**, a altor multe și diverse creațiuni și-a acestor atât de originale povestiri pline de haz, de duioșie și de simțire, cari se cuprind în **Ghicește-mi în cafea**, e în adevăr o persoană bună la toate în ale artei: Caricaturist n' s'a consacrat, romancier ni s'a dovedit, autor dramatic ni s'a justificat, ca regisor e căutat, sculptor e știut iar ca povestitor e neîntrecut. Ce altă categorisire i s'ar potrivi oare mai bine acestui talentat multilateral, care e dl. **Victor Ion Popa**, decât acela de bun la toate în ale artei?

Cu scrierea de față, — mic roman în subtitlu — care va fi urmată de „**Alte mici romane și de altele mai mici pur și simplu**“, cum ni-o spune, nu fără oarecare ironică malițiozitate, în continuare în subtitlu de dinlăuntru al lucrării, autorul „**Mușcătii din fereastră**“ ni se arată plin de nepușzabile resurse.

Ghicește-mi în cafea înglobează zece, plăcute și recreatoare, povestiri. Li-am putea zice și nuvele, după cum, n'am greși deloc credem, dacă li am boteza simple întâmplări, întâmplări descrise însă cu mult spirit și cu real talent într'o limbă absolut neaoșă ferită de mofturoasele putregaiuri străine și într'un stil atât de limpede și de simplu încât lectura și se scurge pe nesimțite iar înșuruirea faptelor te absorb și te fac uneori să-ți pierzi simțul realității și aceasta denotă o mare calitate indicându-ne marea merit al creatorului lor.

Ghicește-mi în cafea, care servește și de titlu, e prima povestire din volum în care ni se înfățișează zbuțumul împărtășindu-ni-se confesiunea unui funcționar vrăstnic, dela o societate particulară, care parcă mai mult pentru a astupa unele guri rele, se 'ncurcă cu o fostă funcționară mult mai tânără decât el, din care cauză e silit să se despartă de nevastă. Urmare acesteia se 'nșiruesc: **Dispariția lui Max Edelstein**, **La încercarea puterilor**, **Scrisoarea unui mort**, **Seria „Tăchită Cantemir“**, **Fica Spiritismului**, **Spaima cea cumplită... ul din America**, **Crăciun specific național** — care ni-a plăcut mai mult prin actualitatea și contrastul față de celelalte — și **Moș Ion Costea bea. Dece?**, toate admirabile, toate spirituale, toate pline de farmec și de nerv, absolut toate dătătoare de foloșitoare învățături.

Ghicește-mi în cafea e cartea între scoarțele căreia se închide un mare simț al realităților, un fin spirit de observație și un neîntrecut dar de a ne zugrăvi adevăratele icoane ale vieții întâlnite pretutindenea și accesibile tuturor.

Scrierea va fi un plăcut tovarăș oricărui lector oricât de pretențios și oricât de modest.

*

Constantin Pârlea — SCUTURI FRANTE — poem — Adonis, București.

Numele acestui atât de tânăr autor e destul de cunoscut asăzi în lumea acelor ce și mai creiază o in-deletnicire apropiindu-și scrierile pentru a gusta din frumusețile și farmecul slovelor. Roadele robuste-lui său talent, împărtășite cu evlavie diverselor monitoare de elită răspândite în țară, au fost primite cu satisfacție și încredere de cititorii pricepători de versuri.

Cu poemul de față, în care lectorul va întâlni o gândire subtilă pentru a se bucura de eleganța și autenticitatea creației elogiind totodată serioasele resurse intelectuale ale autorului, cu acest poem dl. **C. Pârlea** a trecut pragul cel despărțea pe debutant de realizatorul încercat, stabilindu-se definitiv, nu numai în sufletul cititorilor cari l-au apreciat dela primele încercări, ci și în rândurile atât de rare și de râvnite ale adevăraților poeți.

Corneliu Moldovanu — PURGATORIUL — roman două volume lei 150, ediția Națională Clornej.

Cele două ediții apărute și cari au făcut să se epuizeze 12000 de volume, au indicat necesitatea reeditării acestei minunate scrieri. A treia ediție e o idee fericită a autorului care, dela **Negujătorul de arome** nu ne mai dăduse nimic în afară de unele publicații răzlețite, și-i cât se poate de binevenită mai ales pentru publicul iubitor de suav care nu trecuse peste lectura **Purgatorului**.

Apărut prin 1925, **Purgatoriul** a stârnit senzație la apariție. Cărut fapt se datorește acest îndelungat timp între ediția a doua și — aceea nou apărută, a III — treia, ni-o spune sincer și limpede însăși autorul, creatorul **Purgatorului**: „Pauza atât de lungă dintre ediția a II-a și a treia se datorește exclusiv mie, fiindcă am vrut să-l revăd. Liam scos din actualitatea imediată reducându-i chiar mai mult de o sută de pagini. În forma actuală, romanul este legat de o epocă și societate, fără să fie dependent de anumite momente și aspecte tranșitorii ale acestei societăți“.

Purgatoriul, ca orice roman, este o operă mai mult ori mai puțin autobiografică. „Scriitorul trăește tot ce scrie și poate fi descoperit în cel mai umil personaj ca și în trăsăturile celui mai mare erou“.

Noua ediție, scoasă în condițiuni de tehnică superioară, face din **Purgatoriul**, această scriere de-o atât de subtilă analiză, a lucrare atrăgătoare și pentru ochi.

Dr. S. Diamant — HIGIENA ALIMENTAȚIEI ÎN DECURSUL VIEȚII — editura Tiparului univier. sitar.

Scrierea de față este opera unui medic pricepător în întreținerea sănătății prin alimentație. Intocmită după cele mai autorizate și mai recente lucrări de specialitate și bazată și pe experiențe, această carte servește publicului intelectual o seamă de cunoștințe generale folositoare. Exemplificările cu tablouri de hrană pentru diferite vârste și ocupațiuni sunt interesante și, credem, utile.

Lucrarea dlui dr. Diamant e un studiu amănunțit care va fi folosit oricărei familii intelectuale. Chiar dacă din lipsă de timp și preocupări nu s'ar urma sfaturile și indicațiunile pe care autorul, pe bază de cercetări și după studiile care au folosit întocmirii raportului Comitetului Tehnic al Organizației de Higienă al Soc. Națiunilor, le recomandă, această carte va rămâne un studiu care să ne întragească cultura în această atât de importantă privință.

Higiena alimentației în decursul vieții e scrierea care se cere a fi cercetată zilnic și care poate sta, în privința igienei alimentației, alături orice altă lucrare, oricât de pretențioasă. Cititorii vor găsi în rândurile acestui studiu îndrumări pe care, până aci, le ignorau, îndrumări cari să-i ferească de zdruncinarea echilibrului neprețuitei lor sănătăți.

Dl. Lucian Bologa — PETRU ȘPAN — editura revistei **Satul și Școala**, Cluj.

Editura prețioasei reviste **Satul și Școala** de sub conducerea celor doi însușițitori ai ei, dnii **Iencica** și **D. Goga**, are un mare merit pe lângă acel de a împrăști, lunar, în paginile revistei, slovă interesantă, instructivă și cinstită, are marele merit de a edita, făcând cunoscut, pe prețuri la îndemâna oricui, figurile răsătătoare și merituose din trecutul de sbucium al Ardealului.

În cărțuia de față, care face parte, ca și celelalte de până acum,

din Biblioteca **Invățătorilor**, ni se prezintă viața și opera marelui cărturar și pedagog **dr. Petru Șpan**. Asemuitoare și continuatoare lucrării dlui **Gh. Tulbure** „Școala sătească din epoca lui Șaguna“, scrierea de față se integrează complet și urmărește exact acelaș lucru: prin exemplul trecutului, îndemnul celor din prezent către muncă și cinstită ei.

Maria Nap — ȘIREAG DE MĂRGĂRITARE — tipografia Presa Liberă, Satu-Mare. — Lei 160.

Rezultat al unei munci de ani și de experiențe, **Șireag de Mărgăritare** e o merituosă lucrare didactică. Cuprinde fel de fel de „jocuri, monoloage, fantezii, scene comice, morale“ și diferite piese ușoare, atrăgătoare, distractive și foarte instructive pentru copiii tuturor grădinițelor și ai școalelor primare.

Scrise apropiat de mentalitatea lor, a acelora cari rezolvă cele mai multe lucruri prin joc, **autoarea** — directoare a unei grădinițe de copii în Sătmăr — le-a și executat între timp cu copilașii ce i s'au încredințat, în cadrul unei apreciate activități extra-școlare.

Ireproșabilă ca execuție tehnică, **Șireag de Mărgăritare** e o adevărată perlă prin conținut; contribuție prețioasă adusă literaturii didactice va fi un auxiliar indispensabil conducătoarelor și învățătorilor pentru satisfacerea cerințelor programei analitice.

O recomandăm cu toată înțelegeră noastră, convinși că lucrarea — **Șireag de Mărgăritare** — merită serioasă atenție.

CONST. GH. POPESCU

Duminică 5 Martie c. revista **Afirmarea** va organiza o sesiune literară în cadrul căreia, scriitorul

Ion Colfescu
Delaturda

Președ. Asoc. Uniunii Ziaristilor Români din Transilvania va ține o conferință.

RĂBOJ

S'a stins și făclia care întreținea viața lui *CATON THEODORIAN*. Cu trecerea lui la viața de dincolo de înțelegerea noastră, la viața veșnică, noi cei rămași ne despărțim cu regret și pentru totdeauna de-un scriitor subtil, de-un autentic autor dramatic, de-un ziarist neînduplecat și de-un adevărat și neobosit animator și realizator.

CATON THEODORIAN, prea puțin cunoscut în colțul acesta de țară, s'a născut la Craiova în anul 1877.

„Încă de la 16 ani debutează în paginile „Literaturului“ cu versuri și proză, scrie schițe și nuvele în „Revista literară“ în „Duminica“ lui Iuliu Cezar Săvescu și publică, — adolescent — primul său volum de proză „Petale“, prefătat de marele Alexandru Macedonsky.

Mai târziu, după studii de economie politică și diplomatie la Paris face un stagiu în gazetărie. Colaborează la „Democrația“, „Adevărul“, „Naționalul“, la „Gazeta Poporului“, apoi conduce „Oltenia“ și „Voința Craiovei“.

Adevărata sa carieră literară începe la 1908 cu romanul „Sângele solovenilor“. În 1909 publică volumul „Calea sufletului“, în 1911 „La masa calicului“, în 1914 „Povestea unei odăi“. În anul 1915 scoate volumul „Cum plânge Zinica“ în „Biblioteca pentru toți“.

Debutul său în teatru are loc în 1912 cu „Ziua cea din urmă“, un act jucat de compania Manioara Voiculescu la „Teatrul Modern“.

Peste trei ani, la 25 Martie 1915, se reprezintă la Teatrul Național „Bujoreștii“ comedie dramatică în patru acte care obțin un răsunător succes.

În timpul războiului după o lungă părăsire prin Rusia, Suedia, Norvegia, Anglia, Franța și Elveția, conduce un birou de presă la legăția română din Paris și alcătuește apoi la Berna și Lausanne un comitet de propagandă culturală românească.

După război mai dă Teatrului Național piesele: „Nevestele domnului Pleșu“, „Stăpâna“, „Greșala lui Dumnezeu“ și „Jucării sfărimate“, toate bucurându-se le remarcabile succese.

„Bujoreștii“ care s'a reluat la Teatrul Național din București în Octombrie 1934, a fost între timp tradusă de editura italiană Carabba din Lanciano, iar acum câțiva ani, înscrisă printre operele originile ce formează repertoriul stabil al Teatrului Național.

A tradus pentru Teatrul Național „Trecu o femeie“ de Romain Coolus, „Amicul meu Tedy“ de André Rivoire, iar din literatura franceză „Moarta înamorată“ a lui Theophylle Gautier, publicată în „Biblioteca pentru toți“. „Procesul Clemenceau“ de Al. Dumas fiul, precum și alte lucrări străine.

A colaborat la toate revistele mari din țară și de peste munți.

În 1916 a fost ales membru în comitetul de lectură al Teatrului Național, prin expirarea mandatului lui Iacob Negruzzi, ca mandatar al autorilor dramatici.

Este printre fondatorii *Societății scriitorilor români* și purtătorul cuvântului românesc la șezătorile ținute de aceasta între 1910—1912 în țară, Bucovina și Ardeal; iar la 1923, după lungi străduințe, reușește să întrunească pe colegii săi într'o întovărire profesională, dând ființă *Societății autorilor dramatici români*, al cărei prim președinte este, depunând o activitate prodigioasă pentru susținerea intereselor de breaslă.

În 1927 colegii săi îl aleg a doua oară pentru calitatea sa de membru în comitetul de lectură al Teatrului Național din București, iar în 1934, prin aclamații, este din nou ales președinte al Societății Autorilor Dramatici Români, care în 12 ani de când o însufletește a ajuns un important organism cultural.

Între timp a ocupat și variate funcțiuni în stat. Între 1907—1909 conduce prefectura de Vâlcea. De aci e numit la întocmirea legii agrare inspector al consiliului superior agricol pentru județele Vâlcea și Buzău. La 1927 este numit inspector general în ministerul Cultelor și Artelor, funcțiune pe care a deținut-o până mai deunăzi.

Timp de cinci ani a mai îndeplinit misiunea de comisar al guvernului pentru teatrele din Basarabia, unde a desfășurat o remarcabilă activitate națională, culturală și artistică prin directivele date Teatrului Național din Chișinău și prin turneele întreprinse de acel teatru, mai cu seamă cu piese românești, în centrele basarabene mai importante, ba, după puțină, chiar în comune urbane și nereședințe de județe.

Prin moartea lui *CATON THEODORIAN* dispăre încă un visător iar literele române încearcă o nouă și grea pierdere.

Unsprezece ani s'au scurs dela pierderea făuritorului de cântece românești și-a întemeietorului corului *CARMEN*, *DUMITRU KIRIAC*. Născut în 1866, profesorul dela Conservatorul din București, *DUMITRU KIRIAC* „a fost toată vremea un pasionat iubitor al muzicii românești.“

A murit celebra cântereată **HARICLEA DARCLÉE**, rivala biruitoare a Adelinei Pati, româncea care ne-a dus, cu ani în urmă, faima peste hotare și în fața căreia personalități ca: *Verdi, Puccini, Mascagni, de Lara, Leoncavallo, Gomes, Sarah Bernhardt, Don Carlos de Braganza, Carmen Sylva, Rossi, Carusso, Maria Cristina, Izabela de Boturbon*, s'au închinat înaintea însușirilor ei artistice, admirându-i neîntrecuta-i voce și apreciindu-i minunatele sale creații.

Acei ce-au citit lucrarea dlui *N. Carandino* despre viața și ascensiunea acestei celebre cântărețe, își dau desigur seama de valoarea, nebulă de mulți, a aceleia ce-a-fost **HARICLEA DARCLÉE**.

Născută la 1863 în Brăila, își face o parte din studii în țară după care pleacă, spre a și le întregi, la Viena și în urma la Paris, unde, sub ocrotirea lui *Gounod* devine, în foarte scurt timp, celebră. Succesele ei pe scenele diferitelor țări: *Scala din Milano, Madrid, Monte-Carlo, Lisabona, Petersburg, Moscova*, etc., fac ca numele româncei brăilence *Darclée* să fie pomenit peste tot, de compozitori geniali și scriitori iluștri, cu un sentiment de înaltă considerație și respect.

Ca o dovadă că și în culmea gloriei ei și-a adus aminte necontenit de originea ei și de plăjurile dunărene ale țării dragi, e faptul că, în anii șovăietori ai bătrâneței, s'a reîntors cu o sfilă, și anonimă pentru foarte mulți compatrioți, tot la sânul țării din care a răsărit.

S'a stins ea și cea mai comună ființă, într'un amurg de zi din Ianuarie 1939 pe patul unui spital bucureșean și-a fost îngropată pe cheltuiala *M. S. Regelui Carol II-lea*.

NE CREEM O DEMNITATE A NOASTRĂ DIN INCHIPUIREA NOASTRĂ CĂ ȘTIM TOTUL. Și nu știm nimic. Sau în orice caz, nu știm nimic mai mult în ordinea NECESITAȚII decât putem ști în ordinea harului și a minunii. (Cuvântul 25—XII—930.)

CONST. GH. POPESCU

Mici creionări

Cardinal WISEMAN: FABIOLA sau biserica din catacombe, tratează sugestiv și amănunțit viața primilor creștini și toate persecuțiile acelea groaznice la cari fuseseră supuși sub domnia împăratului barbar Maximian. Deși roman, ea este mai degrabă a alocuțiune preoțească sau o conferință cu caracter religios, lipsindu-i tocmai romanticul. — *Lucrarea e apărută în traducerea dlui AL. L. Moldovanu.*

Panaït Istrati: DOMNIȚA DIN SNAGOV, e un roman social foarte trist și tratează despre viața țărănimei din Vechiul regat. Istoricul ei se petrece înainte și pe timpul lui Vodă Cuza. Datorită caracterului ei, e bine ca această scriere să fie citită de câți mai mulți. Ar fi de un real folos oricui și s'ar aduce un merițat elogiul postum talentului incontestabil pe care l-a avut autorul.

THEODOR MARTAS: CONFUCIUS. BUDA — MAHOMED — VIAȚA ȘI INVĂȚĂTURILE LOR. Oare câți „intelestuali“ dela noi ni-ar putea spune mai mult decât trei-patru propozițiuni despre un **CONFUCIUS**, un **BUDA** ori un **MAHOMED**? Câți oare **NU** ni-ar putea spune nici atâta? Iată pentruce această carte se impune a fi citită.

Sterie Diamandi prin **GALERIA DICTATORILOR** ne pune la dispoziție biografiile celor mai strălucite personalități din Europa. Prin această lucrare *Sterie Diamandi* se întrece pe el însuși. Cine nu dorește să cunoască astăzi cine au fost și ce-a făcut un *Pilsudski, Atatürk, Musolini, Salazar* ori un *Hitler*?

Galeria Dictatorilor este și rămâne un studiu admirabil fără de lectura căruia toate cunoștințele noastre despre oamenii amintiți și întâmplările recente ori trecute, rămân știrbite și incoherente.

LUCIAN BRETAN

În întreaga literatură românească nu s'au scris pagini de mai reală zugrăvire a sufletului românesc, într'un stil neaoș popular și într'o limbă vrăjitoare ajdoma șoșotitului unui părau de munte, ca ale scrijtorului **MIHAIL LUNGANU**.

Neobosit, după 14 volume frumos eiolgiate și distinse multe din ele cu laurii Academiei Române, vine astăzi cu o nouă lucrare „**A TOT PUTERNICUL PE LUME**“, în care redă zăcămintele misticismului românesc din timpurile umblării lui Dumnezeu pe lume.

Esit în editura „Universul“ în 184 pagini, costă 40 lei.

Obișnuita lucrare anuală a scrijtorului *Ionel Teodoreanu*, **FUNDACUL VARLAAMULUI**, a înregistrat și de data aceasta, un frumos succes de librărie.

Minunata scriere a regretatului *Gib Mihaescu* **DONNA ALBA**, a ajuns la a treia ediție. Cititorii cămora nu li-a trecut prin mână această monumentală lucrare se vor grăbi desigur a și-o apropia cât mai neîntârziat. Ar fi un mare păcat să rămână cineva care să nu-i savureze lectura.

V.

AFIRMAREA

APARE LUNAR

Redactori :

Const. Gh. Popescu
și
Octavian Ruleanu

SPRIJINITORII REVISTEI: dr. Ștefan Anderco, dir. Augustin Baci, prof. Gavril Barbul, dr. Lucian Bretan, farm. Alexe Nan, dr. Ioan Pogăciaș, ing. Zeno Spârchez, dr. Eugen Seleş.

Colaborator artistic: I. Rentea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

- Rugăm stăruitor pe toți cititorii noștri să binevoiască **a ne achita abonamentele.** Aceasta întrucât într'unul din numerile viitoare vom publica numele acelor ce ni-au sprijinit, achitându-și abonamentul la timp, și arătându-i pe-acei ce ni-au boicotat reținându-ne revisa de plească.
- Redacția și Administrația Str. Moldova 53 Satu-Mare.

ABONAMENTE:

Particulari — — — — —	Lei 150
De sprijin — — — — —	" 300
Pentru instituții — — — — —	" 500
Exemplarul — — — — —	" 15

Dela „Astra“

„Astra“ locală are ca primă preocupare măsurile necesare ce trebuie luate cu aplicarea noii legi a „Serviciului Social“. Regulamentul de funcționare nu s'a trimis încă despărțămintelor, astfel că ar fi prematur să precizăm modalitățile de realizare a acestei binevenite legi.

„Unirea Asociațiilor culturale“ în care „Astra“ deține rolul preponderant, a luat ființă cu toate drepturile. În acest chip, primul pas spre realizarea adevăratei „Case Naționale“ s'a făcut. Tot ce va constitui tendință și scop cultural va trece prin străduințele Uniunii, singurul focar de muncă ordonată în acest domeniu.

*

Cinematograful „Astra“ a început în acest sezon rularea unor grandioase filme. Pentru ilustrarea acestei aserțiuni, dăm pentru cei interesați programul spectacolelor.

La 23 Ianuarie c. se va juca „FEMEI IN

DRAGOSTE“ cu Simone Simon și Loretta Young și „PRIMEJDIE DE MOARTE“ film cov-boy cu Dick Foran.

Dela 26 Ianuarie c. vor rula filmele: Dubla existență a doctorului Cliterhaus cu Eduard G. Robinson și „BROADWAY STRADA NOROIULUI“ cu Dick Powel

„ROMANUL UNEI MINORE“ cu Robert Taylor și „AMERICA-MELODY“ mare revistă, sunt cele două realizări cinematice, ce le vom vedea dela 2 Febr.

Pentru 10 Februarie c. ni s'a rezervat cea mai mare surpriză a anului, filmul-filmelor „ROBIN HOOD“, senzația lumii, cu Eroll Flynn. E un film tehnicolor.

O interesantă pătrundere în actualitate ne-o dă filmul „BLOCADA“ cu Ronald Colman și Madelaine Carroll, un crâmpieiu din durerosul războiu spaniol, film ce va nula dela 16 Febr. Iar dela 20 Febr. vom gusta marea revistă „MI-AM REGĂSIT IUBIREA“ cu Ioan Bennett.

Sezonul de primăvară va avea și el șlagerele lui.

Aproiați-Vă cu încredere și citiți :

— *Corneliu Moldovanu* — PURGATORIUL — roman editura Naționala Ciornei.

— *Petre Ghiță* — DICTATURI — editura Ideia București.

— *Victor Ion Popa* — GHICEȘTE-MI IN CAFEA mic roman editura Ideia București.

— *Dem. Păsărescu* — CANTEC SĂRAC — versuri editura Ideia București.

— *Dr. Lucian Bologa* — PEDAGOGUL DR. PETRU ȘPAN — editura revistei Satul și Școala, Cluj.

— *Octavian Goga* — GHEORGHE COȘBUC — editura revistei Satu și Școala, Cluj.

— *George Petcu* — FATA MORGANA — versuri, editura librăriei Favel Suru București.

— *Dr. S. Diamant* — HIGIENA ALIMENTAȚIEI IN DECURSUL VIEȚII — tiparul universitar București.

— IN SERVICIUL PATRIEI — 1933—1937 — județul Satu-Mare — *Dare de seamă asupra realizărilor îndeplinite în județul Satu-Mare.*

— *Constantin Pârlea* — SCUTURI FRANTE — poem — Adonis, București.

— *Teodor Al Munteanu* — VIORI DE LUT — poem — „Bucovina“. I. E. Torouțiu, București.

— *Vintilă Petrescu Vrancea* — SUS INIMA — poezii, editura ziarului Progresul, București.

— *Maria Nap* — ȘIREAG DE MĂRGĂRI-TARE — tipografia Presa Liberă, Satu-Mare.

Timocul — revistă de luptă Național-Culturală — apare sub conducerea comitetului societății culturale „Timoc“ a românilor din Valea Timocului și dreapta Dunărei. Redacția și administrația: București IV strada Octav Cocorăscu 84. Azi se găsește la sfârșitul celui de al V-lea an de apariție și poate fi socotită printre cele mai interesante și mai serioase reviste.

Symposion revistă de cultură anul I No. 2, apare la Cluj redactată de dnii *A. Pora* și *N. Găgescu*. Redacția și administrația: Cluj str. Vânătorilor 18. E o revistă excelentă de rafinată ținută intelectuală.

România Eroică fondată și condusă de dl. *Ion Colfescu Delaturda*, „Președintele Uniunii Ziaristilor Români din Transilvania“ e una dintre cele mai vioaie și mai pline de viață reviste din țară. Personalitatea directorului ei, dl. *Ion Colfescu Delaturda*, indică seriozitatea și temelnicia publicației.

Cronica Literară — caetul 1 din anul I, e o frumoasă realizare datorită harnicului dar modestului *Gh. Crișan* ajutat de neobositul poet *Ion Șugarin*. Apare la Baia-Mare și ne bucură nespuse de ținuta ce și-a împus-o și colaborările ce și le-a ales.

Confirmarea

Literară-Socială

REDACTORI: CONST. GH. POPESCU ȘI OCTAVIAN RULEANU

ANUL IV. — No. 1. — IANUARIE 1939

Redacția și administrația: Satu-Mare, Str. Moldova Nr. 53.

BCU Cluj / Central University Library Cluj